

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Duminec'a, Fôia, cându concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/3 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. și r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 86.

Brasiovu 16/4 Novembre

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 15 Nov. 1872.

Confluxulu universitatii fundului reg. se deschise totuodata cu diet'a din Berlinu in 11 Nov. Comitele Mauritiu Conradu deschise diet'a sasiloru cu unu cuventu timentu la intregitate. Elu dice, ca in an. 1872 fora bugetu votatu prin confluxu trebui se porțe administratiunea averii nationali cu multa greutate si responsabilitate, fiindu si schimbate relatiunile economice prin restituirea dominiului Fagarasiului la statu, deci recomanda examinarea si judecarea ratiuniloru cum si statorirea bugetului pe an. cur.

Cu bucuria deosebita trage atentiunea confluxului la bun'a stare finantiale a averii natiunei, care, dice, ca e in stare favoritoria, asa incatu fora orice angustare a averii capitalisate ei va fi prin potentia a-si acoperi tôte obligamintile si in anii cei 6 mai deapropo, in cari varsa pe anu preste 26,000 pentru marea dotatiune de scôla, ma pôte si dintr'odata solvi afara tóta restanti'a dotatiunei scolare, care sue la mai multu de 132,000 fl.

E'a se cauta modulu celu mai potrivit, cum se se pastreze intregitatea averii nationale fora a se angusta vreuna din dotatiunile ce sustau pentru deosebite scopuri de cultura. „Astadi domnii mei, vedeti, ca modulu acesta dupa convingerea nôstra e, ca depurarea deodata a sumelor consantite pana acumu neci decum nu amenintia intregitatea averii nationale.

In fine provoca confluxulu, cá se-si indrepte tóta atentiunea spre a asecura deplinu acêsta intregitate a averii in afara, ca-ce s'a facutu necesitate de acêsta aperare si doresce, cá se succêda pe deplinu acêsta asigurare in tôte directiunile, si cu acêsta dechiara confluxulu deschisu. Apoi se alege comis. pentru varificarea titluriloru deputatiloru; inse la propunerea lui Gebbel desémna presied. pe dep. Heidendorf, Iacob Bologa si Pildner, care provocati se constituie, ér sied. proxima se defige pe 14 Nov. si ordinea obiectelor: verificarea, constituirea cu propunerea lui Schneider si despre tramitarea la dep. dietei din Pesta a acteloru culesse de Gustavu Seivert, ad. a dateloru despre pusetiunea legale si activitatea universitatii natiunii sasesci. La 11 1/2 finea siedentii.

Avemu si romani alesi afara de Dobo si Vladu pe Consil. aulici: Iacobu Bologa alesu in Sebesiu cu sen. Fritsch, Georgiu Angelu si Georgiu Baritiu in Scaunulu Sebesiului; in Mercuria orasiu Elia Macellariu in Scaunu Prota Ioanne Hania cu Schreiber.

Asteptamu cá cei 44 membri ai Universitatii se se desbrace de egoismu dualisticu si Patricianu in favôrea perfectei egalitati de drepturi si in beneficiuri, dupa chiaia sarcineloru si sufteloru cu demnitate omenesca, cari pretendu ecuitate mai multa si in dotarea scôleloru si in impartirea beneficaloru si drepturiloru la bunele comune, pana se va demarca si pentru noi dreptulu de propria ingrigire, ca-ce cine imparte partesi face. —

Parlamentele in statele Europii suntu acum la ordinea dilei.

In Franci'a se intrunt reprezentanti'a tierii ér'

in Versailles in adunare nationale in 14 Novembre, nu scimu inse, déca s'au propusu planele de reforma spre stabilirea republicei, ca-ce inca nu petrunse nemica incôce. In Itali'a se voru intruni corpurile legislative in 18 Noemvre. — In Berlinu se intruni diet'a in 11 si in 12 se deschise cu cuventu de tron: in care se anuncia, ca proiectulu de lege pentru organizarea cercuriloru, care fû respinsu de camer'a disolvata, se va presenta de nou corpuriloru legiutôrie, ér' in fine adauge, ca guberniulu va intrebuintia tôte midiolôcele possibile constitutionale pentru a face, cá acêsta reforma (centralisatória) se reiêsa dupa principiulu proiectului trecut. De aici laudandu starea finantiale apromite mai multe proiecte de imbunatatiri. Dér' proiectulu pentru a mai chiarificá relatiunile statului catra ordinile si societatile religiôse presupune, ca Bismark s'a luat pe séma, ca pelunga diferintiele cu curi'a romana in caus'a maltratarii episcopului de Ermeland, mai are a intempina si opunerile episcopiloru germani adunati in Fulda, cari potu se provôce inca mane poimane unu resbelu religionariu intre catolicismu si protestantismu, cá celu de 30 ani, si fiindca Franci'a cu gintea latina se afla la spatele unui asemenea resbelu, potu veni si timpuri de resbunari politice sub velu relegiosu, ergo Bismark vre se se chiarifice relatiunile aceste fatale planuriloru lui. —

Croatii facu mari pretensiuni in deput. regnicolaria, incatu maghiarii s'au pusu pe grigia. Latirea autonomiei, inca cá se n'aiba administratiunea maghiara neci in clinu neci in maneca cu cea croata, banulu in fruntea regatului triunitu se fia alesu deadreptulu de coróna fora contrasemnarea ministr. presied. maghiaru; diet'a se o organizeze regimulu cu corón'a numai; beseric'a, invetiamentulu, justitia, administratia politica se se mai extenda in autonomia, luanduse administrarea finantiale dela min. de finantie maghiaru, se fia ministeriu de tiêra de 4 ministri cu banulu in frunte, si diet'a se aiba legistatiunea, care se ingrigésca de tôte interesele tierii; la obiectele comune, de au mai remasu, se tramita 34 delegati in Pest'a, si la delegatiune se aléga diet'a croata deadreptulu, Croati'a se dé pre anu 2 percentu la spesele comune cu Austri'a la interesele datoriei de statu 574000 fl. scl. Diurn. maghiare tuna si fulgera si amenintia, ca si fora dieta se pôte Croati'a administra. ? —

In Franci'a, Mai la patru luni dupa terminulu de invoiéla parasira prusacii depart. Haute-Marne si Marne pedeplinu ad. in 5 si 6 Nov., din cauza ca nefiindu baracele gata nemtii nu voira ale desierta. Ó bucuria mare pre cei scapati de jugulu ocupatiunii. Intr'aceea una telegrama din Parisu 11 anuncia, ca diurnalulu „Ardèche“ afla din fontana secura, ca se comunicá lui Thiers una scrisórealui Bismark prin functionariulu prusianu pe cale oficiôsa, scrisa in termini amicabile, in care se dice, ca Prusi'a vede fora neplacere constituirea republicei si ea tiene lucru securu, ca orce incercare pentru una restauratiune monarchica ar' fi semnalulu la unu resbelu civile; inse déca radicalii ar' fi se vina la domnire, atunci Prusi'a -si va schimba tienut'a, atunci va respinge banii Franciei si va indelunga ocupatiunea. Prusi'a déra apasa cá unu alpe pe liber'a reconstituire a Franciei; se va întôrce rôt'a fortunii si Franci'a nu va privi la scripte de aceste dictatorice.

„L' Avenir national“ descopere o vendietoria din actiunea lui Bazaine. S'au aflatu nesce documente despre convorbirea lui Bismark cu primarul Rameau alu orasiului Versailles, cându se lucrá despre conditiunile de pace, Bismark adeca in discursu dise:

Generalele Boyer. tramisulu maretialelui Bazaine, a venitu se trateze de pace in numele lui Napoleonu. Déca se va trata si vomu lasa se ésa garnisóna din Metiu ea se va retrage in la Gironde, cu ingagementulu d'a nu se mai lupta trei luni, si va ascepta evenimentele. Atunci vomu puté dispune de 200,000 ómeni, cari suntu in facia Metiului, atunci vomu forma siepte armate cu cari vomu strabate tóta Francia, traindu cu chiertuiea ei. Parisulu spera in provincie si provincia spera in Parisu. E una 'ndouita gresiéla. Parisulu are una armata buna de aparatu una fortaretia, deru care n'aru pute se tia lupta, pentru ca nare nici artileria, nici cavaleria, pentru ca intr'unu cuventu e lipsita de organizare. Catu despre provincia, de cându amu ajunsu la Orleans, scimu la ce se ne asceptamu de la armata Loirei, sfarimaturi, carpele cari nu se potu uni 'ntre densele. Departamentele incepu se se obosésca ca tiêra nu e consultata. La nordu, nu mai e de catu Lille in care se mai mantine spiritulu resbelnicu, ense in partea despre Rouen si Havre, unde amu tramisu trupe, spiritulu publicu nu e dispusu se se impotrivesca. In mai multe orasie, politi'a se face jumetate de trupele nôstre si locuitori. scl.

Cu catu se mai amana incuisitiunea cu gen. Bazaine, cu atatu se descoperu momente mai deslarvatorie de vendietoriele incercate; si déca se va organiza republic'a definitivu, atunci voru esí tôte metechnele la lumina, ca neme nu va conta la eventualitati imputatorie pentru descoperiri facute.

Diariulu maghiaru „Hon“ despre organizarea fondului regescu.

(Capetu.)

„Lauda Domnului, pres'a nôstra inca trage degetu cu a loru, si ei va succede, déca trebuie, cá se convingemu Europ'a, ca noi privimu, ca a sositu tempulu acel'a, cându se impartasimu la benefacerile invingeriloru celoru stralucite din 1848 si pre poporulu fundului regescu, carele — potemu fi superbi — merita a fi egalu indereptatitu numai din acea cauza inca, ca-ce locuesce pre teritoriulu Ungariei.

Si cumu-ca poporulu pana acum a fostu eschisu dela egal'a indreptatire, aceea o pôte multumí deadreptulu filoru egoisti ai sei, pre cari nimicu nu-i mantue de sub sarcin'a responsabilitatei pentru aceea.

Déca scrutamu istori'a autonomiei sasesci, aflamu, ca aceea in fondu are preste totu aceleasi base cu autonomi'a unui comitatu, si asia numit'a „Universitate“ a natiunei sasesci nu e alt'a, decatu ceace e „congregatiunea unui comitetu municipale“, si numai intr'atat'a se deosebesce, incatu nu s'a desvoltatu in aceeasi directiune cu autonomi'a celorlalte comitate. Pentru ca e mai presusu de tóta indoiéla, ca la inceputu fundulu regescu a fostu unu comitatu cu centrulu in Sibiu. Apoi mai tardiu, cându poporatiunea a inceputu a cresce si din Ville sau facutu sate, ér' din sate orasie: atunci ne mai fiindu de ajunsu unic'a administratiune din centru, au inceputu a se esmite de aici oficia de districtu — orasiesci de centru, cam cá oficiale de judi cercuali (preture), dându-li-se totu mai mare jurisdictiune sub supraveghierea

